

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY TŘEŠŤ, PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE

Konkrétní problémové oblasti :

- drogové závislosti, alkoholismus, kouření,
- **šikana a násilné chování,**
- záškoláctví,
- kriminalita, delikvence, vandalismus,
- rasismus a xenofobie,
- gamblerství,
- syndrom týraných a zneužívaných dětí,
- sekty a sociálně patologická náboženská hnutí.

Cíle :

- rozpoznání jednotlivých sociálně patologických jevů,
- eliminace nevhodného chování žáků,
- vytipování rizikových skupin (kolektivní obory),
- soustavné sledování individuálních potřeb dětí,
- posilování zodpovědnosti žáků za jejich rozhodnutí,
- spolupráce mezi učiteli a vedením školy ohledně vzniku a udržení zdravého klimatu školy,
- vytváření otevřeného partnerství s rodiči a veřejností,
- vytváření kladného prostředí a předkládání pozitivních vzorů chování,
- podpora vytváření pozitivního hodnotového žebříčku,
- podpora školní úspěšnosti žáků,
- všestranný rozvoj osobnosti žáků a podpora samostatných tvořivých činností,
- zvyšování informovanosti učitelů v dané problematice,
- spolupráce s institucemi (PPP Semily, sociální odbor, Policie ČR ,...),
- využití typu školy jako přímého a účinného nástroje prevence sociálně patologických jevů.

Cílové skupiny :

- všichni žáci – preventivní působení v rámci výchovně vzdělávacího procesu
 - pedagogičtí pracovníci – informace, aplikace vhodných metod, spolupráce s vedením školy
 - rodiče – spolupráce při řešení problémů, informování rodičů o aktivitách školy
 - partneři – PPP, sociální odbor, lékaři, PČR – spolupráce při řešení problémů, vzájemné poskytování informací
- Řešení problémových situací : Při podezření či zjištění nežádoucího jednání bude s ohledem na okolnosti postupováno následovně :
- pohovor s žákem, zjištění konkrétních skutečností, popř. zabavení nalezených předmětů,
 - informování zákonných zástupců,
 - v případě přetrvávajících problémů doporučení kontaktu s odborníky,
 - při nezájmu zákonných zástupců uvědomění sociálního odboru,
 - protizákonné jednání bude oznámeno Policii České republiky.

Postihy :

- domluvou lze řešit ojedinělé prohřešky nebo situace, které by mohly předcházet nežádoucímu chování s minimálním rizikem rozvoje tohoto jednání,
- podmíněčné vyloučení z výuky v případě, kdy se žák opakovaně nebo nepřijatelným způsobem proviní proti školnímu řádu nebo obecným společenským pravidlům (např. vulgární vyjadřování, ničení svěřeného majetku nebo majetku školy, intoleranci k jiným osobám nebo k výsledkům jejich úsilí apod.),
- vyloučení žáka ze školy v případě opakovaného hrubého porušování školního řádu nebo obecných společenských pravidel nebo porušení trestně právních předpisů ČR (např. ublížení na zdraví, konzumace alkoholu a jiných návykových látek, dealerství, rasistické projevy, těžká forma šikany apod.

Šikana a její prevence

I. Co je a co není šikana

Šikana je ve své podstatě obtěžování druhého člověka, je to chování, splňující tyto znaky:

- Je cílené vůči jedinci nebo skupině žáků (oběti)
- Jeho záměrem je oběti ohrozit, ponížít či zastrašit
- Je obvykle opakované, často dlouhodobé
- Existuje jedinec či skupina, jímž přináší prospěch nebo uspokojení (agresoři)
- Oběť se neumí bránit a dlouhodobě trpí

Šikanou tedy není:

- Jednorázová rvačka
- Vyčlenění dítěte z kolektivu, pokud není motivováno snahou ublížit či pobavit se na jeho úkor

Základní formy:

- Fyzická šikana – bití, vydírání, loupeže, poškozování věcí, sexuální násilí
- Psychická šikana – nadávky, pomluvy, vyhrožování, zesměšňování

Naším cílem tedy je:

1. snažit se vytvořit prostředí omezující vznik šikany (prevence)
2. být ve střehu a odhalit počínající šikanu dříve, než se plně rozvine
3. vhodnými prostředky zamezit jejímu dalšímu trvání - každý případ vyžaduje specifické řešení!

II. Prevence šikany

- Podporovat rozvíjení pozitivních vztahů mezi žáky.
- Vytvářet kolektiv, kde platí zásada, že silný chrání slabšího, kde vládne duch práva a spravedlnosti, důvěra k autoritě a vzájemná solidarita, odstranění principu tzv. falešného kamarádství“, kdy oznámení o šikaně je mezi dětmi považováno zažalování, a tudíž něco nepřijatelného
- Vést žáky k sebedůvěře, přiměřenému sebevědomí a odpovědnosti za své jednání.
- Jednat s dětmi jako s partnery, bez výjimky respektovat jejich práva, zároveň vést k plnění

povinností.

- Co nejvíce omezit nudu při výuce- šikana, často vzniká jako zdroj zábavy pro agresory.
- Udržovat ovzduší důvěry mezi žáky a pedagogy.
- V kritických situacích dát jasně najevo, že toto chování je špatné a nelze je tolerovat.
- Nebýt lhostejný k projevům agresivity, a to i v případě, že nejsem pověřen dozorem.
- Informovat žáky, ale i rodiče, na koho se obrátit při problémech – třídní učitel, vedení školy, kterýkoliv pracovník školy.
- Snažit se mít přehled o vzájemných vztazích ve třídě i mimo ní. Třídní učitel by měl znát záliby svých žáků, zajímat se o to, jak tráví volný čas, a umět si umět si s nimi o tom popovídat, mají-li zájem.

III. Postup třídního učitele (vyšetřující osoby), má-li podezření na šikanu

- 1. Konfrontovat svá pozorování** s dalšími kolegy, případně nezapomenout na předchozího třídního učitele.
- 2. Co nejdříve oznámit své podezření vedení školy**, konzultovat další postup. Dohodnout se, zda další vyšetřování povede třídní učitel nebo jiná osoba (člověk znalý problematiky). Případně přizvat psychologa.
- 3. Mezi čtyřma očima** a bez zbytečné paniky vyslechnout více nezaujatých svědků, spolužáků. Důležité věci si zapisovat, porovnávat, věnovat pozornost nesrovnalostem v časech a místech.
- 4. Spojit se s rodiči případné oběti**, konzultovat výskyt nepřímých znaků šikany. Poprosit je o spolupráci.
- 5. Teprve nyní vyslechnou oběť** - citlivě, zcela diskrétně, zaručit bezpečí a důvěrnosti informací. Vše zapisovat nebo nahrávat. Tento pohovor musí provádět osoba, které oběť důvěřuje.
- 6. Vyslechnout agresory** - překvapivě, mezi čtyřma očima, znemožnit domluvu výpovědí. Je-li pachatelů víc, soustředit se na rozpory ve výpovědích. Vytipovat nejslabší článek, dovést k přiznání či k vzájemnému obviňování.
- 7. Požádat vedení školy o svolání výchovné komise** (vedení školy, třídní učitel, případně další učitelé nebo psycholog z PPP). Ta na základě shromážděných informací posoudí, zda se jedná o šikanu a jaký je její stupeň závažnosti, navrhne další postup vůči obětem, agresorům i třídě jako celku. Potrestání agresorů je individuální a závisí na věku, intenzitě šikany a na tom, zda se jednalo o první případ nebo recidivu.
- 8. Individuálně pozvat k jednání rodiče agresorů**, seznámit se situací, sdělit jim navrhovaná opatření (zdůraznit možnost nápravy) a požádat je o spolupráci. Pokud odmítají, zvažít oznámení na OPD a Policii ČR. V otázce trestů nepřistupovat na kompromisy.
- 9. Pozvat rodiče obětí**, seznámit se situací, domluvit se na opatřeních.
- 10. Vždycky ovšem myslíme i na to, že může jít o falešné udání.** Jedná se o děti, které si přehnaně stěžují na ostatní, obvykle se jejich chování zaměřuje na získání pozornosti. Pokud již dítě někdy v minulosti na základě podobné smyšlené informace jistou výhodu získalo, zkusí to znovu. Funguje to, je to obyčejný kalkul! V kombinaci s „hyperprotektivním“ rodičem (nadměrně ochranný některý z rodičů) může při nedůsledném vyšetřování všech okolností dojít k neoprávněnému obvinění ze šikany.

Uvedený postup je součástí metodického pokynu MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení.

Náhodné „tvůrčivé“ doplňování uvedené strategie vede k rizikovitosti a chybnosti.

Znalost speciální teorie šikanování, která se vztahuje přímo k metodice první pomoci při šikanování, je velmi důležitá. Především nám umožní pracovat s metodou odborně a citlivě.

IV. Obecná část

Co je to šikanování?

Za šikanování se považuje to, když **jeden nebo více žáků úmyslně**, většinou opakovaně **ubližuje druhým**.

Znamená to, že ti někdo, komu se nemůžeš ubránit, dělá co ti je nepříjemné, co tě ponižuje, nebo to prostě bolí. Strká do tebe, nadává ti, schovává ti věci. Ale může ti znepříjemňovat život i jinak. Pomlouvá tě, intrikuje proti tobě, navádí spolužáky, aby s tebou nemluvili a nešíkali si tě.

Později se otravování života stupňuje a zdokonaluje. Nastupuje fyzické násilí (bití, krádeže a poškozování věcí). Šikanování je vážná věc a v řadě případů bývá trestným činem.

Proč bývá člověk šikanován?

Není to proto, že by byl špatný, nebo proto, že by si to nějak zasloužil. Chyba není v něm, ale ve špatných vztazích mezi některými spolužáky. Převládá v nich bezohlednost a násilí.

Jak se můžeš bránit?

Když se ptali jednoho zoufalého žáka, proč o svém trápení neřekl rodičům, odpověděl: „Já nevím. Když přijdu domů, tak se na to snažím nemyslet a doufám, že už to bude lepší.“ Myslet si, že to bude lepší je omyl. Nikomu nic neříct je strkání hlavy do písku, které situaci jenom zhoršuje.

Nezdávej to a udělej následující:

- Obrat' se na učitele, kterému důvěřuješ. Může ti skutečně pomoci, bude ti věřit a neprozradí tě.
- Svěř se svým rodičům.
- V případě, že nenajdeš odvahu říci to ani svým rodičům, zavolej na pražskou

Linku bezpečí, telefon 800 155 555 nebo 116 111. Bezplatně můžeš telefonovat z celé republiky. Nepotřebuješ k tomu peníze ani telefonní kartu. Tito lidé ti budou věřit, protože nejsi sám, komu se něco podobného děje.

Tento program by vydán na základě metodického pokynu „Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže“ č. j.: 21291/2010-28.

V Třešti
dne 25. srpna 2019

Lenka Meister
ředitelka školy